

לעילוי נשמת
שלום בן משה

התנ"ך עם מפרשים, מסודרים ומנוקדים
The Tanach with commentaries, Organized and Vowelized

ספר יהושע
גליון ג'

יהושע
פרק ו'

מצודת ציון: במשך - בהאריך הקול.

מצודת דוד: את קול השופר - רוצה לומר: הקול
ההוא המאריך בתקיעה נמשכת. ועלו העם איש
נגדו - לא יצטרכו להקיף ולעלות בה, כי כל החומה
תפול.

וַיִּקְרָא יְהוֹשֻׁעַ בְּנוֹן אֱלִיהֶכָהֲנִים וַיֹּאמֶר
אֱלֹהִים שְׂאוּ אֶת־אָרוֹן הַבְּרִית וּשְׁבַעוּ כְּהֲנִים
יִשְׂאוּ שִׁבְעָה שׁוֹפְרוֹת יוֹבְלִים לִפְנֵי אָרוֹן יְהוָה:

וַיֹּאמְרוּ וַיִּקְרָא אֱלִיהֶעָם עָבְרוּ וְסָבוּ אֶת־הָעִיר
וְהִתְלוּיֵץ יַעֲבֹר לִפְנֵי אָרוֹן יְהוָה:

מצודת ציון: והתלוץ - הם בני ראובן ובני גד וחצי
שבט מנשה, כולם היו מזוינים ביותר, כמו שכתוב
בהם "חלוצים פעברו (דברים ג:יח)".

וַיְהִי כַּאֲמַר יְהוֹשֻׁעַ אֱלִיהֶעָם וּשְׁבַעוּ
הַכְּהֲנִים וְשָׂאִים שִׁבְעָה שׁוֹפְרוֹת יוֹבְלִים לִפְנֵי
יְהוָה עָבְרוּ וְתַקְעוּ בַשׁוֹפְרוֹת וְאָרוֹן בְּרִית יְהוָה
הִלֵּךְ אַחֲרֵיהֶם:

מצודת דוד: ויהי כאמר יהושע אל העם - רוצה
לומר: כן עשו כאשר אמר יהושע אל העם, ושבעה
כו'.

וְהִתְלוּיֵץ הִלֵּךְ לִפְנֵי הַכְּהֲנִים תַּקְעוּ תַּקְעֵי
הַשׁוֹפְרוֹת וְהַמַּאֲסָף הִלֵּךְ אַחֲרֵי הָאָרוֹן הַלֹּחֵד
וְתַקְעוּ בַשׁוֹפְרוֹת:

מצודת ציון: והמאסף - דגל מחנה דן נקרא מאסף
על שום שהלכו באחרונה, והיו מאספים כל הנכשלים
מהמחנות שהלכו ראשונים.

מצודת דוד: תקעי השופרות - חוזר על הכהנים.
הלוחד ותקוע בשופרות - רוצה לומר: לא עמדו
הכהנים בעת תקיעה, כי אם הלכו ותקעו.

וְאֶת־הָעָם צִוָּה יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר לֹא תֵרִיעוּ
וְלֹא־ תִשְׁמִיעוּ אֶת־קוֹלְכֶם וְלֹא־יֵצֵא מִפִּיכֶם דָּבָר
עַד יוֹם אֲמַרְי אֲלִיכֶם הֲרִיעוּ וְהֲרִיעֵתֶם:

וַיִּסַּב אָרוֹן־יְהוָה אֶת־הָעִיר תַּחְתֵּיהָ וְעָלוּ הָעָם אִישׁ
וַיִּבְאוּ הַמַּחֲנֶה וַיְלִינוּ בַּמַּחֲנֶה:

יהושע
פרק ה'-ו'

וַיֹּאמֶר שֵׁר־צִבָּא יְהוָה אֱלֹהֵי־יְהוֹשֻׁעַ שֶׁל־
נַעֲלָה מַעַל רַגְלָהּ בִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָתָּה עִמָּד עָלָיו
קִדַּשׁ הוּא וַיַּעַשׂ יְהוֹשֻׁעַ כֵּן:

מצודת ציון: של - הסר, וכן במשה "של נעליך
שמות ג:ה)".

מצודת דוד: כי המקום אשר אתה עמד עליו
קדש הוא - ומהראוי לעמוד עליה יחף.

וַיִּרְיַחוּ סִגְרֵת וּמִסְגָּרֵת מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
אִין יוֹצֵא וְאִין בָּא:

מצודת דוד: סגרת ומסגרת מפני בני ישראל וגו'
- רוצה לומר: מעולם היתה סגורה בדלתים וברית,
ועתה הוסיפו לסגרה עוד מפני ישראל, ולא הניחו מי
לצאת ממנה או לבא בה שלא יודע מבואות העיר.

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלִיהֶיֹשֻׁעַ רְאֵה נִתְּמִי בְּיָדְךָ
אֶת־יִרְיַחוֹ וְאֶת־מַלְכָּה גְבוּרֵי הַחֵיל:

מצודת דוד: גבורי החיל - רוצה לומר: עם שהם
גבורי חיל.

וּסְבַתֶּם אֶת־הָעִיר כֹּל אַנְשֵׁי הַמַּלְחָמָה תִּקְיָה
אֶת־הָעִיר פַּעַם אַחַת כֹּה תַעֲשֶׂה שְׁשֵׁת יָמִים:

מצודת ציון: הקיף - ענינו סבוב, כמו "הקיפו עלי
יחד (תהלים פ"ח:יח)".

מצודת דוד: כה תעשה ששת ימים - להקיף פעם
אחת ביום.

וּשְׁבַעוּ כְּהֲנִים יִשְׂאוּ שִׁבְעָה שׁוֹפְרוֹת
הַיּוֹבְלִים לִפְנֵי הָאָרוֹן וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי תִסָּבוּ אֶת־
הָעִיר שִׁבְעַת פַּעֲמִים וְהַכְּהֲנִים יַתְקִיעוּ בַשׁוֹפְרוֹת:

מצודת ציון: היובלים - האילים, כן תרגומו.

מצודת דוד: יתקעו בשופרות - בכל יום בעת
יקיפו.

וְהָיָה בַּמִּשָּׁךְ וּבְקִרְוֵי הַיּוֹבֵל בְּשִׁמְעֶכֶם
כְּשִׁמְעֶכֶם אֶת־קוֹל הַשׁוֹפָר יִרְיעוּ כְּלֵהָעָם תְּרוּעָה
גְדוֹלָה וְנִפְלְאָה חוֹמַת הָעִיר תַּחְתֵּיהָ וְעָלוּ הָעָם אִישׁ
וַיִּגְדְּדוּ:

יהושע

פרק ו'

מצודת ציון: וְעַכְרָתֶם - מענין השחתה ובלכול, כמו "עַכְרָתֶם אֹתִי (בראשית ל"ד:ל)".

מצודת דוד: שָׁמְרוּ - את עצמכם וזולתכם מלקחת מה מן החרם. פֶּן תַּחְרִימוּ וּלְקַחְתֶּם מִן הַחֵרֶם - פֶּן תַּכְרִיתוּ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּמַה שֶׁתִּקְחוּ מִן הַחֵרֶם כִּי כֹלָם יֵאבְדוּ, וְזֶהוּ "וְשָׁמְתֶם וּגו'".

טו וְכָל וְכָסֶף וְזָהָב וְכָלִי נְהַשֵּׁת וּבְרָזָל קָדָשׁ הוּא לַיהוָה אוֹצֵר יְהוָה יְבוֹא:

מצודת דוד: וְכָל כֶּסֶף וְזָהָב וּגו' - שהם הדברים הראוים לאוצר ה'.

כ וַיִּרַע הָעָם וַיִּתְקַעוּ בַשּׁוֹפְרוֹת וַיְהִי כַשְׁמֵעַ הָעָם אֶת־קוֹל הַשּׁוֹפָר וַיִּרְעוּ הָעָם תְּרוּעָה גְדוֹלָה וַתִּפֹּל הַחֹמָה תַּחְתֵּיהָ וַיַּעַל הָעָם הָעִירָה אִישׁ נִגְדָו וַיִּלְכְּדוּ אֶת־הָעִיר:

מצודת ציון: וַיִּרַע - מלשון תרועה.

מצודת דוד: וַיִּרַע הָעָם - וחזור ומפרש "כַּשְׁמֵעַ הָעָם אֶת קוֹל הַשּׁוֹפָר" - כשהיא מארכת בתקיעה, אז הריעו.

כא וַיַּחְרִימוּ אֶת־כָּל־אֲשֶׁר בְּעִיר מַאִישׁ וְעַד־אִשָּׁה מִנְעַר וְעַד־נְקֹוֹ וְעַד שׁוֹר וְשֵׂה וְתַמְזוֹר לְפִי־חֶרֶב:

מצודת ציון: לפי חרב - החרוד של החרב נקרא 'פה' בלשון המקרא, כמו "וַיַּחְרַב פִּיפֹּת (תהלים קמ"ט:ו)".

כב וּלְשָׁנִים הָאֲנָשִׁים הַמְּרַגְלִים אֶת־הָאָרֶץ אָמַר יְהוֹשֻׁעַ בָּאוּ בֵּית־הָאִשָּׁה הַזֹּנָה וְהוֹצִיאוּ מִשָּׁם אֶת־הָאִשָּׁה וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לָהּ בְּאֶשׁ נִשְׁבַּעְתֶּם לָהּ:

כג וַיָּבֹאוּ הַנְּעָרִים הַמְּרַגְלִים וַיִּצְיִאוּ אֶת־חֶבֶב וְאֶת־אֲבִיהָ וְאֶת־אִמָּהּ וְאֶת־אֶחָיהָ וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לָהּ וְאֶת כָּל־מִשְׁפַּחְתֵּיהָ הוֹצִיאוּ וַיַּנִּיחוּם מִחוּץ לַמַּחֲנֶה יִשְׂרָאֵל:

כד וְהָעִיר שָׂרְפוּ בְּאֵשׁ וְכָל־אֲשֶׁר־בָּהּ רֶק וְכָסֶף וְזָהָב וְכָלִי נְהַשֵּׁת וּבְרָזָל גָּתָנוּ אוֹצֵר בֵּית־יְהוָה:

כה וְאֶת־חֶבֶב הַזֹּנָה וְאֶת־בֵּית אֲבִיהָ וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לָהּ הִחִיָּה יְהוֹשֻׁעַ וַתֵּשֶׁב בְּקֶרֶב יִשְׂרָאֵל עַד הַיּוֹם הַזֶּה כִּי הִחְבֵּיֶאֱהָ אֶת־הַמְּלֹאכִים אֲשֶׁר־שָׁלַח יְהוֹשֻׁעַ לְרַגֵּל אֶת־יִרְיָחוֹ:

יהושע

פרק ו'

לב וַיִּשְׁכַּם יְהוֹשֻׁעַ בַּבֹּקֶר וַיִּשְׂאוּ הַפְּהָנִים אֶת־אֲרוֹן יְהוָה:

מצודת דוד: וַיִּשְׁכַּם - ביום השני.

לד וַיִּשְׁבַּעַה הַפְּהָנִים גְּשָׁאִים שְׁבַעַה שׁוֹפְרוֹת הַיְבֻלִים לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה הַלְכִים הַלּוֹךְ וְתִקְעוּ בַשּׁוֹפְרוֹת וְהַחֲלוּץ הַלֵּךְ לִפְנֵיהֶם וְהַמְּאֹסֵף הַלֵּךְ אַחֲרֵי אֲרוֹן יְהוָה הַלּוֹךְ וְתִקְעוּ בַשּׁוֹפְרוֹת:

מצודת דוד: הַלּוֹךְ וְתִקְעוּ בַשּׁוֹפְרוֹת - כפל הדבר לומר שלא פסקו מלתקוע.

לה וַיִּסְבּוּ אֶת־הָעִיר בַּיּוֹם הַשְּׁנַי פַּעַם אַחַת וַיִּשְׁבּוּ הַמַּחֲנֶה כֹּה עָשׂוּ שְׁשֵׁת יָמִים:

לו וַיְהִי וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיִּשְׁכְּמוּ פְּעֻלוֹת הַשַּׁחַר וַיִּסְבּוּ אֶת־הָעִיר כַּמִּשְׁפָּט הַזֶּה שִׁבַּע פְּעָמִים רַק בַּיּוֹם הַהוּא סָבְבוּ אֶת־הָעִיר שִׁבַּע פְּעָמִים:

מצודת ציון: הַשַּׁחַר - הוא האור הנוצץ בפאת המזרח טרם יעלה השמש. כַּמִּשְׁפָּט הַזֶּה - רוצה לומר: כמנהג הזה.

מצודת דוד: וַיִּשְׁכְּמוּ פְּעֻלוֹת הַשַּׁחַר - להיות הזמן מספיק להקיף שבע פעמים. רַק בַּיּוֹם הַהוּא סָבְבוּ אֶת הָעִיר שִׁבַּע פְּעָמִים - ולזה הוצרכו להשכים אז יותר משאר הימים.

לז וַיְהִי בַּפַּעַם הַשְּׁבִיעִית תִּקְעוּ הַפְּהָנִים בַּשּׁוֹפְרוֹת וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־הָעָם הֲרִיעוּ כִּי־נָתַן יְהוָה לָכֶם אֶת־הָעִיר:

מצודת דוד: תִּקְעוּ הַפְּהָנִים בַּשּׁוֹפְרוֹת - רוצה לומר: תקיעה נמשכת וארוכה.

לח וְהָיְתָה הָעִיר חֵרֶם הִיא וְכָל־אֲשֶׁר־בָּהּ לַיהוָה רֶק רָחַב הַזֹּנָה תַּחְתֶּיהָ הִיא וְכָל־אֲשֶׁר אִתָּהּ בְּבֵית כִּי הִחְבֵּאתָה אֶת־הַמְּלֹאכִים אֲשֶׁר שָׁלַחְנוּ:

מצודת ציון: חֵרֶם - פעם תשמש על חרמי גבוה והקדש, ופעם תשמש על כריתה ושממון. הִחְבֵּאתָה - הסתירה.

מצודת דוד: וְהָיְתָה הָעִיר חֵרֶם - לאבדון וכריתה. הִיא וְכָל אֲשֶׁר בָּהּ - רוצה לומר: העיר עצמה ומה שבה מהדברים שאינם ראוים להביא לאוצר ה'. לַה' - רוצה לומר: לשם ה' ולכבודו.

לח וַרְקֵאתֶם שָׁמְרוּ מִן־הַחֵרֶם פֶּן־תַּחְרִימוּ וּלְקַחְתֶּם מִן־הַחֵרֶם וְשָׁמְתֶם אֶת־מַחֲנֶה יִשְׂרָאֵל לַחֵרֶם וְעַכְרָתֶם אוֹתוֹ:

יהושע

פרק ז'

ו וַיִּקְרַע יְהוֹשֻׁעַ שְׂמֹלֹתָיו וַיַּפֵּל עַל-פָּנָיו אֲרָצָה לִפְנֵי אַרְוֹן יְהוָה עַד-הָעֶרֶב הוּא וְזַכְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלוּ עִפָּר עַל-רֹאשָׁם:

ז וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶהְיֶה אֲדֹנָי יְהוָה לָמָּה הִעֲבַרְתָּ הָעֵבֶר אֶת-הָעָם הַזֶּה אֶת-הַיַּרְדֵּן לְתַת אַתְּנֵנוּ בְּיַד הָאֲמָרִי לְהֶאֱבִידֵנוּ וְלוֹ הוֹאֲלֵנוּ וַנָּשָׁב בַּעֲבַר הַיַּרְדֵּן:

מצודת ציון: אֶהְיֶה - ענינו לשון צעקה ויללה, כמו "אֶהְיֶה אֲדֹנָי (מלכים-ב' ו:ה)". ולו - הלואי, וכן "לוֹ מִתְּנֵנוּ (במדבר י"ד:ב)". הוֹאֲלֵנוּ - ענינו רצון, כמו "הוֹאֲלָ נָא וְלִין (שופטים י"ט:ו)".

מצודת דוד: וְלוֹ הוֹאֲלֵנוּ וַנָּשָׁב בַּעֲבַר הַיַּרְדֵּן - הלואי והיינו רוצים מאז לשבת בעבר הירדן המזרחי ולא לעבור את הירדן, ולא היתה באה עלינו הצרה הזאת.

ח בִּי אֲדֹנָי מָה אָמַר אֲחֵרֵי אֲשֶׁר הִפְּךָ יִשְׂרָאֵל עָרָף לִפְנֵי אֵיבָיו:

מצודת ציון: בִּי - ענינו לשון בקשה, כמו "בִּי אֲדֹנָי (בראשית מ"ד:יח)".

מצודת דוד: מָה אָמַר - אחר שהרגיש בעצמו שהרכבה אמרים מול מעשה ה', חזר ואמר: מה אומר אם לא כדבר הזה הואיל הואיל ישראל הפך עורף בנוסם, ואצעק מכאב לב.

ט וַיִּשְׁמְעוּ הַכְּנַעֲנִי וְכָל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ וַנִּסְבּוּ עֲלֵינוּ וְהִכְרִיתוּ אֶת-שְׁמֵנוּ מִן-הָאָרֶץ וּמִה-תַּעֲשֶׂה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל:

מצודת דוד: וַיִּשְׁמְעוּ הַכְּנַעֲנִי וְכָל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ - אשר האויב ירדפם. ומה תַּעֲשֶׂה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל - לבל יחולל, באמרם מבלי יכולת ה' נאבדו.

י וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי-יְהוֹשֻׁעַ קָם לְךָ לָמָּה זֶה אַתָּה נֹפֵל עַל-פָּנֶיךָ:

מצודת דוד: לָמָּה זֶה אַתָּה נֹפֵל עַל פָּנֶיךָ - רוצה לומר: אין צורך בתפילה, כי אם לבער עובר החרם.

יא חָטָא יִשְׂרָאֵל וְגַם עָבְרוּ אֶת-בְּרִיתִי אֲשֶׁר צִוִּיתִי אוֹתָם וְגַם לָקְחוּ מִן-הַחֶרֶם וְגַם גָּנְבוּ וְגַם בָּחֲשׂוּ וְגַם שָׂמוּ בְכַלֵּיהֶם:

מצודת ציון: בְּרִיתִי - ענינו בכל מקום דבר המתקיים, וגם שבועה היא דבר המתקיים, וחרם כשבועה. שָׂמוּ - נתנו.

מצודת דוד: חָטָא יִשְׂרָאֵל - אף שאיש אחד חטא,

יהושע

פרק ו'-ז'

כ וַיִּשְׁבַּע יְהוֹשֻׁעַ בְּעַת הַהִיא לֵאמֹר אֲרוּר הָאִישׁ לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר יָקוּם וּבָנָה אֶת-הָעִיר הַזֹּאת אֶת-יְרִיחוֹ בְּבַכְרוֹ וַיִּסְדְּנָה וּבְצַעֲרוֹ יֵצֵיב דְּלִתֶיהָ:

מצודת דוד: וַיִּשְׁבַּע - הארור תקרא שבועה. בְּבַכְרוֹ וַיִּסְדְּנָה וּגו' - כאשר יניח היסוד ימות בכור בניו, ויתרם ימותו במשך זמן הבנין. וכשיעמיד דלתים ימות צעיר בניו, ויתמו אם כן כולם.

כז וַיְהִי יְהוָה אֶת-יְהוֹשֻׁעַ וַיְהִי שְׁמֵעוּ בְּכָל-הָאָרֶץ:

א וַיִּמְעָלוּ בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל מֵעַל בְּחֶרֶם וַיִּלָּח עֶבֶן בֶּן-פְּרָמִי בֶן-נֹבְדִי בֶן-זִרְחַח לְמַטֵּה יְהוּדָה מִן-הַחֶרֶם וַיַּחֲרָאֵף יְהוָה בְּבָנֵי יִשְׂרָאֵל:

מצודת דוד: וַיִּמְעָלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵעַל בְּחֶרֶם - על שלא שמרו זה את זה, מעלה עליהם הכתוב כאלו כולם מעלו.

ב וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ אַנְשִׁים מִיְרִיחוֹ הָעִי אֲשֶׁר עִם-בֵּית אֲנֹן מִקְדָּם לְבֵית-אֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לֵאמֹר עָלוּ וּרְגְלוּ אֶת-הָאָרֶץ וַיַּעֲלוּ הָאֲנָשִׁים וַיַּרְגְּלוּ אֶת-הָעִי:

מצודת ציון: עִם בֵּית אֲנֹן - סמוך לבית און, כמו "עִם בְּאֵר לְחֵי רְאִי (בראשית כ"ה:יא)".

ג וַיָּשָׁבוּ אֱלֹהֵי-יְהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אֱלֹהֵי-עַל כָּל-הָעָם כְּאֲלֵפִים אִישׁ אֹו כְּשִׁלְשֵׁת אֲלֵפִים אִישׁ יַעֲלוּ וַיָּבֹו אֶת-הָעִי אֱלֹהֵי-תִנְגַע-שָׁמָּה אֶת-כָּל-הָעָם כִּי מַעֲט הָמָּה:

מצודת ציון: תִּנְגַע - מלשון יגיעה.

מצודת דוד: אֵל יַעַל כָּל הָעָם - רוצה לומר: אין צורך בכולם.

ד וַיַּעֲלוּ מִן-הָעָם שָׁמָּה כְּשִׁלְשֵׁת אֲלֵפִים אִישׁ וַיִּגְסוּ לִפְנֵי אַנְשֵׁי הָעִי:

מצודת ציון: לִפְנֵי - מלפני.

ה וַיָּכּוּ מֵהֶם אַנְשֵׁי הָעִי כְּשִׁלְשִׁים וּשְׁשֵׁה אִישׁ וַיַּרְדְּפוּם לִפְנֵי הַשָּׁעַר עַד-הַשְּׂבָרִים וַיָּקוּם בַּמּוֹרֵד וַיִּמַּס לְבַב-הָעָם וַיְהִי לְמִים:

מצודת ציון: הַשְּׂבָרִים - שם המקום נקרא על שם המאורע על כי נשברו שם. בַּמּוֹרֵד - במקום הירידה מההר.

יהושע

פרק ז'

תִּקְרַב לְבָתִּים - כי המשפחה תחולק עוד לבתי אבות.
יִקְרַב לְגִבְרִים - לאנשים יחידים.

טו וְהָיָה הַנִּלְכָד בַּחֲרָם יִשְׂרָאֵל בְּאִשׁ אֶתוֹ וְאֶת־
פְּלִי־אֲשֵׁרֶיָּלוֹ כִּי עָבַר אֶת־בְּרִית יְהוָה וְכִי־עָשָׂה
נִבְלָה בְּיִשְׂרָאֵל:

מצודת ציון: נבלה - דבר מגונה, כמו "נבלה ידבר
(ישעיהו ל"ב:ו)".

מצודת דוד: והיה הנלכד בתרם - הנלכד לפני
הארון בעבור שמעל בחרם.

טז וַיִּשְׁכַּם יְהוֹשֻׁעַ בְּבֹקֶר וַיִּקְרַב אֶת־יִשְׂרָאֵל
לְשִׁבְטָיו וַיִּלְכַּד שִׁבְט יְהוּדָה:

יז וַיִּקְרַב אֶת־מִשְׁפַּחַת יְהוּדָה וַיִּלְכַּד אֶת
מִשְׁפַּחַת הַזְּרֹחִי וַיִּקְרַב אֶת־מִשְׁפַּחַת הַזְּרֹחִי
לְגִבְרִים וַיִּלְכַּד זָבָדִי:

מצודת דוד: ויקרב את משפחת יהודה - גם
השבט נקרא משפחה. לְגִבְרִים - איש איש ראש
לבית אב. וַיִּלְכַּד זָבָדִי - הוא היה הראש לבית האב.

מצודת דוד: ויקרב את ביתו לגברים - לאנשים
יחידים.

יח וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־עֶזְרָא בְנֵי שִׁים־נָא כְבוֹד
לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְתָרוּ לוֹ תוֹדָה וְהִגַּדְנָא לִי
מֶה עָשִׂיתָ אֵל־תְּכַחַד מִמֶּנִּי:

מצודת ציון: תודה - הודאה. תְּכַחַד - ענינו העלמה,
כמו "וְלֹא כִחַדוּ (איוב ט"ו:יח)".

מצודת דוד: שים נא כבוד לה' - כי כאשר יראו
שבדין נלכדת, יהיה כבוד לה'. וְתָרוּ לוֹ תוֹדָה - תן
הודאה שאמת הדבר שמעלת בחרם. וְהִגַּדְנָא לִי
מֶה עָשִׂיתָ - רוצה לומר: מה הם הדברים אשר לקחת
מן החרם.

יט וַיַּעַן עֶזְרָא אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמֶר אֲמִנָּה אֲנֹכִי
חֲטָאתִי לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְכַזָּאת וְכַזָּאת
עָשִׂיתִי:

מצודת ציון: אַמְנָה - באמת.

מצודת דוד: וכזאת וכזאת עשיתי - אמרו רבותינו
זכרונם לברכה (סנהדרין מ"ג:) שאמר "עשיתי עוד
וכדומה לזה במלחמת הכנעני ובמלחמת מדין", כי
גם במלחמת הכנעני נאמר "וְהִתְרַמְתִּי אֶת עֲרִיקָם
(במדבר כ"א:ב)", ובמדין גם כן נתנו הזהב קודש לה'.

יהושע

פרק ז'

מכל מקום על שלא שמרו זה את זה, מעלה עליהם
הכתוב כאלו כולם חטאו. וְגַם עָבְרוּ אֶת בְּרִיתִי -
בא להגדיל מעשה הנבלה ההיא, לומר: הלא אף אם
יחטא איש לאיש לא ינקה, והמה אף כי לא חששו
ועברו בריתי, שעברו על החרם שהיא כשבועה. וְגַם
לְקַחוּ מִן הַחֲרָם - רוצה לומר: אף העובר אחת
משאר מצות ה' ענש יענש, והמה גם לקחו מחרמי
גבוה, חלק ה'. וְגַם גָּנְבוּ - אלו לקחו לעין כל היו על
כל פנים משוים כבוד המקום לכבוד בשר ודם, אבל
המה גנבו להשמר מבני אדם, ומה' לא יראו. וְגַם
בְּחֻשׁוֹ - הן לא יכוזו לגנב אם ישוב וניחם ומודה בה
ומחזירה, אבל המה גם כחשו. וְגַם שָׁמוּ בְּכַלִּיהֶם -
רוצה לומר: "לא יבוזו לגנב פי יגנוב למלא נפשו פי
יָרֵעַ (משלי ו:ל)", אבל המה גם שמו בכליהם להיות
שמור לאוצר, לא להוציא לשבור רעבון נפש, ואם כן
מעשה הנבלה ההיא כפולה ומוכפלת.

יב וְלֹא יָכְלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְקוֹם לִפְנֵי אֵיבֵיהֶם
עָרָף יָפְנוּ לִפְנֵי אֵיבֵיהֶם כִּי הָיוּ לְחֲרָם לֹא אוֹסִיף
לְהַיֹּת עִמָּכֶם אִם־לֹא תִשְׁמְדוּ הַחֲרָם מִקֶּרְבְּכֶם:

מצודת דוד: פי היו לתרם - רוצה לומר: היו
מסייעים לעובר החרם במה שהעלימו עין, ולא שמרו
זה את זה. הַחֲרָם - העובר החרם.

יג קָם קַדְשׁ אֶת־הַעֵם וְאִמְרַת הַתְּקַדְּשׁוּ לְמַחֵר
כִּי כֹה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל חֲרָם בְּקִרְבֵּי
יִשְׂרָאֵל לֹא תוֹכַל לְקוֹם לִפְנֵי אֵיבֵיךָ עַד־הִסְרִיכֶם
הַחֲרָם מִקֶּרְבְּכֶם:

מצודת ציון: קדש - הזמן, כמו "קדשו מלחמה
(יואל ד:ט)".

מצודת דוד: התקדשו למחר - לחלוף לפני הארון,
לדעת בשלמי הרעה הזאת.

יד וַנִּקְרַבְתֶּם בְּבֹקֶר לְשִׁבְטֵיכֶם וְהָיָה הַשִּׁבְט
אֲשֵׁר־יִלְכַּדְנִי יְהוָה יִקְרַב לְמִשְׁפַּחֹת וְהַמִּשְׁפָּחָה
אֲשֵׁר־יִלְכַּדְנָה יְהוָה תִּקְרַב לְבָתִּים וְהַבַּיִת אֲשֶׁר
יִלְכַּדְנִי יְהוָה יִקְרַב לְגִבְרִים:

מצודת דוד: ונקרבתם - מול הארון. לְשִׁבְטֵיכֶם -
כל שבט לבד. וְהָיָה הַשִּׁבְט אֲשֶׁר יִלְכַּדְנִי ה' -
להיות נלכד לפני הארון לבל יוכל לזוז ממקומו לפי
שעה. יִקְרַב לְמִשְׁפַּחֹת - אחר יזיזו ממקומם יקרבו
שוב למשפחות. וְהַמִּשְׁפָּחָה אֲשֶׁר יִלְכַּדְנָה ה' -